

Ísifu-dée Tóm

Andébi Múúsa-dée tákaraḍá kaḍaa ḡḡ

Tákaraḍá baalá ki becéle kúḃḃnáa-dée sukúúli landáa né

« ÍSIFU-DÉÉ TÓM » L'histoire de Joseph

1re édition, 1er tirage 2009 : 2 (1500 ex.)

© 2008 Association Bible Tem

Maison d'Édition : ABTem (Association Bible Tem)

B.P. 200 Sokodé, TOGO

ABTem_Togo@kastanet.org

Tél. 559.00.26

Dessins par M. AGRIGNAN Affo

Polices Utilisées : Andika Basic (et Lucida Sans Unicode)

Imprimerie : La Centrale

N° d'impression : 980

Dépôt légal : 2e trimestre 2009

Imprimé dans le projet COPA-Togo Alphabétisation en Tem,
appui technique de SIL, financé par ASDI/SMC/Folk&Språk

Tɔmdasɪɾε ɔʒwe Ísifu-déε faawí kɪna kɪdaá né ndɔ́:

1- Wenbí lɔ́wó woodúu ɪsɪ sɪ ɪlá né, bɪnyí bɪngurúu.

Báa ɪráa waalá nɣíní, sɪ bɪté ge bulá bulé.

2- Nkatáázi ɪráa ɪwutáá ngu nkɔsɔ́lɪ naáru bɪkɪlɪ

ɪrawú; caaru nyádu nzɔ́lɪ ɪráa rɪɣa.

3- Kúɔɔ́ndu kée ɪsɔ́wáále ge; lɔ́wó wánváa ku kúɔɔ́ndu;

bɪdekééna ɪrú-déε yíko yáa ɪgazɔ́.

4- A nyárawú waalá nya bidaavé nkefére yi bidaavé

né; nɣɪnáa bóndóm sɪsɪ: "lám, asée ferú " né. Ísifu

weedéézi bulé, weeyéle ɪdefére igoobíya wenbí

baalá yi né.

5- lɔ́wó waalá d́aa ge ndɪ-ndɪ bɪka báa weení na

kujɔɔwu wenkí weegéjéle yi kɪ né. Bɪɔɔmɔɔná

d́anlám d́arawú śúuzɪ kujɔɔwu wenkí lɔ́wó waalá né

kɪɔ. Kujɔɔwu kɪm kɪnbuzí kɪfɔ́ɔ́zɪ d́ɔ́ɔ́ ɔʒɔɔ.

lɔ́wó-déε sɔ́lɪm ge sɪsɪ na bɪrɪɣa ɔ́ɔwe ndɪ-ndɪ

né, d́íyoozi dɪɔɔɔná d́amá na sɔ́lɪm bɪka dɪcé d́amá.

A bɪgéε ɪrú waalá nya bidaavé, nkefére yi, tífa,

nyána yi mílɪlá d́éyí-d́éyí. ɪlé waalá bidaavé, amá,

nyɔ́ɔ́ nyédéε ndɪ weejé. lɔ́wó sɪsɪ nkalá nyɔ́ɔɔwú

wenbí a baalá nya bɪdánmɔɔwú nya né.

lɔ́wó -déε lomaazé na andɪ na d́ɔ́ɔ́ ɪráa d́édéε

nhá. A nyáágúrú nyánzɪɣɪnáa weení lɔ́wó waagbáázi

yi né, nyánlám nyádu ásáráwú ge.

lɔ́wó Wúro Kúɔɔ́nɪ ɪfá d́aa Ísifu-déε wenbiré. Amí.

37

² Bεε Yaakúbu umú igutoluú-de bíya-dée tóm. Idée bú Ísifu waalá bílzi ákɪzaalú na nasíle (17) né, ina ɪɔaawaalnáa bεngetí féeni na namíni; bɔwe né, umú Ísifu na ɪɔɔ yóɔɔónínáa Bíla na Zílpa bebiyaalnáa bεngeti ku fúndi kpuná. A belé baalá nabúru buɔakazɔɔ, umú wónɔɔnáa ge wénveerím baja. ³ Baja ɪbá ɪɔɔlé ɪdóm bikíli baaganáa; káma, ɪdée ábɔɔ bú nbulé. Nge ɪjaa waanyára yi jaba kífεngi nakírɪ. ⁴ ɪɔawaalnáa wooyú bana sɪsɪ baja ɔɔlé Ísifu-dée tóm bikíli beń. Nge baalzí ɪzírε batíni ɪɔ; badándabá bokúti bacáa banmatiná yi ɔεfεε.

⁵ Wírε bujɔɔ né, nge Ísifu woodóózi, nge ɔɔozire ɔm̄ ɔɔiyéle ɪɔawaalnáa tandacáa ɪdóm. ⁶ Nge weevéeri ɪɔawaalnáa sɪsɪ móɔɔózi ɔɔozire neɔére; iwélesi ɪní ɔε.

⁷ Móódóózi sisi dáríŋa dŋwe fɔ́ dŋnɔ́kí mlá abáŋgamá.^a Si dɛtɔ́ na dɛsú né, médeé dɛbánɔ́dɛ waagurú dɛsɛŋ ɛsɔ́dádá; nge míl mídééná wɔ́ɔ́ɔ́nɛ alára amɛlná dɛ, acáŋ alúúzi adi dɛzɔ́-daá."

⁸ Waanmáti bulé né ge ɛdawaalnáa sisi: "Kéyi, bulé né, nyánvú sisi si nɔ́nɛ nbísi wúro bɛka nɔ́i dŋ́ dŋ́rɔ́zɛ kúbɔ́nɛi yáá wé." ɛdée ŋmatɛre na ɛdée dŋoózá amú aabá ayéle ɛdawaalnáa ɛbá bɔ́nyɔ́zɛ balɛzɛ ɛzɛre batɛnɛ ɛrɔ́.⁹ Bɛdɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ dɛdɔ́ né, Ísifu woodó́dŋoózi dŋoózi ne dɛre. Nge wɔ́dɔ́kɔ́wú dɛ iféeri ɛdawaalnáa sisi: "Óo, dɛdée ŋba, móódó́dŋoózi dɛdɔ́: móódó́ózi sisi wísi na fenɔ́ na wɛlási fuú na nekére bɔ́ɔ́ɔ́nɛ bosóm máázá-daá."

¹⁰ Nge ɛdasɛŋná belé beriké, weevéeri ɛjaa dɛdɔ́. ɛjaa waanɛi bulé né, nge ɛlé sisi: "Kéyi, we-dée dŋoózi ne bulé; bulé né, mána nɔ́ɔ́ na ndawaalnáa si dɛkɔ́nɛ dɛsóm

^a 37:7 abáŋgamá kɛdanáábílé abáŋmá

nyáázá-daá yáá wé." ¹¹ Nge ɪɔawaalnáa waabá bánílám yi súúzɪ; amá, bajaa lé ɪɔɔwɔná tɪ.

¹² Wírɛ bujɔɔ né, nge ɪɔawaalnáa wɔɔgbɔɔ fééni na namínɪ bɛɔɔɛná Sɪkém kisɔɔ.

¹³ Wírɛ neɔéɛɛ né, nge bajaa waayáa yi sɪsɪ: "Ísifu nyányɪ sɪsɪ nɔɔawaalnáa kɔwɛ Sɪkém fáránídí bána banyíndɪ kpíná ya. Méndiríí nya bujɔɔ." Nge Ísifu woobúsi yi sɪsɪ: "Tɔɔ, baabá." Nge Yaakúbu sɪsɪ: ¹⁴ "Bo ngébeɛɛ wɛ sɪsɪ bána badi? A nyáagáná wenbí-daá bɔwɛ né, ngábɪsɪ ngónɪ nvééɛɛ ma." Nge waalí bɛɔéɛ Hébuɔɔnɪ kazalyá-daá ɪkpɔɔ Sɪkém níbááwɪ. Woobó utála Sɪkém né, ¹⁵ ɪdatɪlɪ na fúu lénlé ɪɔawaalnáa wená né. Nge wɔɔgbɔɔ yeréɪɪ. ɪdée yeréɪɪ tɪm tɪdaá, wɛɛɛɛɪɪnɪ abaalú naárɪ fɔɔ-daá ɔɛɛɪɪ; nge ɪlé wɔɔbɔɔzɪ yi sɪsɪ: "Afobú, wɛ ɛ nyánjáádɪ." ¹⁶ Nge Ísifu sɪsɪ: "Maɔawaalnáa ɛ mánjáádɪ; la suúru, a nyányɪ lénlé béngilínáa fééni né, nvééɛɛ ma." ¹⁷ Nge ɪlé sɪsɪ: "Óo, bánílɪ cé; máánɪ bányɛmatɪ sɪsɪ bɛm bányɪsɪnáa ɔɔtáánɪ fáránídí." Nge Ísifu waagbɔɔ níbááwɪ. Woobó utála ɔɔtáánɪ náamú né, toovonúm, wɔɔwɔɔná wɛ.

¹⁸ Sáátɪ wenkí belé baagúsi bakáná yi bolíni ɪɛɛɛɛɛɛ né, naanɪ utála bujɔɔ né, báníjáá áséńsí sɪsɪ bányúu yi. Nge sɪsɪ: ¹⁹ "Kɛbɛɛ ɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ-dúu ɪmú ɪɛɛɛɛɛɛ ná ɔɔ." ²⁰ A buɛɛ waadála, ɔɔkú yi ɔɔɛɪɪ ɔɔɪɪ

Íkko nakírú-daá, bika dūbuuná sūsi fōó-daá kṛíndε neqére wōwōw ná yí. A dǎálá yí bulé, dǎnnáa ḡhíní یدée dōozá si akédéná né. "

²¹ Baḡawaalu kúbōnί ge bánŷaá sūsi Rubéénu; ulé waanú bulé né, nge weegizi sūsi bákaku yí. ²² Nge sūsi: "Íkaku یرú, beε Íkko tεwúlōó-daá cé, lím féyí kidaá; a wōwōnū, ızelí yí ulo kidaá, íkaku yí." We-rc ge baḡawaalu ımú waalá lónū ımú, káma ızwólée si ulée benewú Ísifu ıbísū ıkómōóná baja a dǎána na alaafıya.

²³ Sáátı wenkí Ísifu wōwōnū ıtála bōjō né, nge beegbí yí, bobúti یدée jaba kíféngi kına ırwōzı, ²⁴ nge beezelí yí bōlo Íkko kım kidaá. ²⁵ Bōlo yí bité né, nge beedée bobó betí bōcōw béndŷí kídŷım.

Βυγόνι bitási né, baagána fótóosi-dɪnáa nebére kegereɛ. Baagálíná téedi bánɣaá ti sɪsɪ Galáadi né béndɣé Mísɪra téedi-daá, beɣé Asumáyíla-dée fɔɔlú-daá ńba ɣe. Beɣé raakúmɰwá kazɰwáana kɪná: yáázɰwá, tulaarí na faadɪni núm ńdi.

²⁶ Ísifu ɔawaalɪnáa-daá naáru ɣe bánɣaá sɪsɪ Yúda. ńna ɣe wɔɔdɔ igoobíya sɪsɪ: "Đédeé ńba, ɔuku ɔénewú ɔusuná ɔádi, we ɣe si bitási ɔáa. Đánlám bilé bité, na buríɣa, ɔénewú ɣe ɪɣé." ²⁷ Bilé né ɔíkɔɔ ɣɪ ɔɪyaná Asumáyíla-dée ńba béndɣé ɔ́ né; ɔíkɛtekiná ɣɪ; káma, ɔárɪɣa, azimá kúɔ́má ɣe." Nge baaganáa weedísi.

²⁸ Medáani^b fótóosi-dɪnáa beɰ bɔɔɣóni béndɣé né, nge baalɪzɪ benewú Ísifu ɪkɔ-daá bayaná belé liideé gbɔɔ ákoowú; belé bacáɣ bɔkɔɔ ɣɪ beɣɛná Mísɪra.

^b 37:28 Asumáyíla-dée fɔɔlú-daá ńba ɔɔɔɔ nɪlé.

²⁹ Булгъну битáси дawaалýу кýбънл Rúбéэнус wаwгъну иwíли lаkъ-daá ибée нé, ημένгелém, Ísifu féyи íна. Nge булгýсу иlaакáару, иcáη илeрi иdóкo. ³⁰ Nge woozúу ибiсу иnewáa-jý иfééri we сiсу: "Bú féyи íна; ηηíлi ге си malá илeиeдý дý." ³¹ Nge boobó иебée фýндi кpиná-daá иakáлiзi агbeзeйi бъкънá иakу, бъкpъзъ Ísifu-dée иаа иakáлiзi ки иpъзi нé ианысý азимá-daá. ³² Будé нé, нge бwаgbъзъ ки иеyéки иобонá иажаа сiсу: иmý тóкo кина ибée, кули ибиyaалý-dée тóкo?

³³ Baadalaná ки иawíли иажаа Yaakúбу нé, илé иеибée тóкo кина нé, иаадилi ки. Nge сiсу: "Ówu, мóбý-dée тóкo ибулé; фъзъ-daá фýндi кpи́ндe иeдéре wаwдъзъ иу; ииуyááзи мóбý сóm." ³⁴ Nge ииубá ииуkýсу иlaакáару, иcáη илeрi иdóкo изóóna ки нé; ибó икpъзъ изá иуiηиre кpиná исуу. Ðoo wаwgbъзъ ииeдиre нé, иáли иé-иiya дaиата. ³⁵ Ииуyаалнáа иа ииeилнáа иiηηа ииééли иу иawíли, ииeгiзи ииамáа сiсу: иилé ге иmý си иcъзъ иiíya иáли иmý ибó икómъзънá ибу. Nge ипъзъ ииамáа иу иiíди.

³⁶ Ииeдáани фótóosi-динáа ииeи баадаланá Ísifu Иiсура нé, нge ииабусинá иу ииayaná Pътиfááри. Илé ге Иiсура wúро Farawúна-dée сiнiтiри-динáа-dée кýбънл.

39

¹ Asumáyila-dée иíиa иаадаланá Ísifu Иiсура нé, Иiсура иní Pътиfááри иааму нá иу; Pътиfááри иmý игéе

Mísura wúro Farawóna-dée síhtírí-dínáa-dée kúbóní ge.

² Ðádúu lsóo we Ísifu-jó; igúbóní Mísura hní-dée ðaána-daá ge lwe wánlám tuméere. ³ Igúbóní umú woogúti lbee né, waana ssi Ðádúu lsóo síhée lwóró; káma, wenbí buríha wánlám né, lsóo wényelíi ge búnboqé buzá-daá. ⁴ Ísifu-dée tóm waabá bulá yi kazóo; nge wɔɔgbɔɔ yi lɛɛsɛnɛ ɛɛmɛlandú. Wenbí ríha lwená né na ɛɛaána ríha-dée yíko ge wɔɔgbɔɔ ɛɛu wendé.

⁵ Igúbóní kpɔwúu yi ɛɛu tuméere ðím ðidaá, Ðádúu lsóo weeyéle wenbí buríha buwe wendé né bibó buzá-dáa: Mísura hní-dée ðaána-dée báa wenbí, na ɛɛe fɔɔ-daá, buríha biibó buzá-dáa ge Ísifu-rɔɔzí; ⁶ biyele ná igúbóní ɛɛpɔɔ ɛɛe báa wenbí ɛɛu wendé. Wenbí buga bi ulé si ulá né ge kídíim ðíi.

Ísifu ɔɔɔ bulé né, lɛɛzínɛ na waazá-daá kazóo na nabúru bidéngɛɛzi.

⁷ Nge ɛɛe kazóo waazúu igúbóní ðɛɛlú. Wíre né, nge alú umú ssi: "Ísifu, kɔnu mána nya ðífínu." ⁸ Nge Ísifu ssi: "Kéyi, bidánlám bulé. Médée kúbóní waava ma toovonúm-rɔ ge wɔɔgbɔɔ ɛɛe buríha ɛɛu méndé. lvéyína neqére lám ðaána-daá cé." ⁹ ɛɛe ðaána ríha-daá cé, naáru féyí waagíli ma né, nyóɔ ɛɛɛlú nyériké ge weegiziná ma. Bulé né, bínlám nhíní na malá

ziná mááyísiná lsóó." ¹⁰ Amá, alú umú ideyéle Ísifu caarí; baa ngbeére, bulé ge ibamáa yi caarí. Na buríja bulé Ísifu weegízi.

¹¹ Wíre bijóó né, nge Ísifu waazúu dań-daá si ibáázi idumére. Bidée sááti, tumelandáa baaganáa féyí hnaamú. ¹² Waagázusu ge alú ceení waagúsi ina yi né, nge weegbedí ibó ikpí idóko wánnaríu yi sisu: "Koni dubó mána nya dífíni!" Si bikíli né ge Ísifu wooguná tóko italuná yi buka ise ulú asu.

¹³ Sááti wenkí alú ceení waana sisu Ísifu wooguná idóko italuná yi ise ulú né, ¹⁴ nge waamá kebiká wányáa tumelandáa baaganáa sisu: "Cíbeyi, igóni yoo, igóni lbée wáwóná Héburu hní wéngbeenaá dáa né; waagázusu mójó ge sisu: mána yi dífíni. Nge máamá kebiká. ¹⁵ Sááti wenkí waanú máamá kebiká mogóo mányáa né, nge waagurú ise idée icán iyelená ma idóko."

¹⁶ Budé né ní, nge alú ceení wáwgbóó tóko kum ísú ují háli kúbóni ukóni. ¹⁷ Ulé waadála né, nge wáwgbóó wénveerím yi sisu: "Bee! Héburu afobú yom weení nyóówóná dáa yi né, waagázusu mówóó ge si ifununá ma.

¹⁸ Sááti wenkí waanú máamá kebiká né, nge waagurú ise ulú iyéle idóko mójó."

¹⁹ Sáátì wenkí Ísifu-dée kúbònì waanì tóm tìna né, nge weeyé baaná. ²⁰ Nge weeyéle bakpa Ísifu bọ̀to sáráka. Si bọ̀to yi né, sáráka wenká kadaá b́ndóród́o wúro-dée sáráka-dunáa né kadaá ge bọ̀do Ísifu.

²¹ Na bírìḡa, Đád́ú sáw sḡḡé wóró, id́kíná yi bḡjaarée. sáw-dée izḡḡé wóró weeyéle Ísifu imú idée tóm ulá sáráka fereḡú kazó; ²² nge ulé wọ̀gbọ̀wọ̀ sáráka-dunáa rìḡa kpatáa-dée báa wenbí idu wendé wénbeseḡ baaganáa rìḡa-rọ̀. Imú Ísifu wénbeseḡ ku barìḡa badimé wónbodé wenbí né. ²³ Bwiga né, sáráka fereḡú tэндebeseḡ timé weená weejéle yi ye né; káma waana sisi: Đád́ú sáw sḡḡé wóró wónbodí yi báa ngbetii-daá.

41

¹ Bulá bílzi nasíle né, nge Mísura wúro Farawóna titya woodóózi doozire neqére. Woodóózi sisi: umó uzíηee bedée buwá kúbwóna-jó. ² Nge waana náani fáya ndi twá tikíi né lube waagálu lím-daá tikóni kpaam-rc^c tündwúu nyíidi. ³ Bugóni bitási cúkwó né, nge náani bwórasi lube twá twiláa né dudu waagálu lím bim bidaá tikóni tisiη twanáa-jó. ⁴ Nge tuján tselí náani kikiidíti lube tina titó. Waaján idóózi blé né, nge weenyé ifé.

⁵ Bwórwó né, nge waabáazi dóm. Nge woodóozi sisi míle kúdundé waadu mlizendíni fáya ndi tujóó kazóó né lube nó kúdu. ⁶ Nge neqére dudu-rcwózi né, mlizendíni lube káfúúríni twiláa né ge dúlé dudu nó kúdu; wúliηa-dée fefelimá waawulsi ná ye. ⁷ Nge mlizendíni káfúúríni tina tiilí twanáa fáya ndi. Buján bulá blé né, nge wúro weevé: doozire nblé!

⁸ Kiivé né, doozá amú aagúsi ulaakáari, nge waayáa Mísura ríηa-dée síhíri-dináa na kudée tilída. Belé bwógóni né, nge wwgwbó ye blé utí iféeri we. Amá, badabízi balízi yi doozá amú agutoluú.

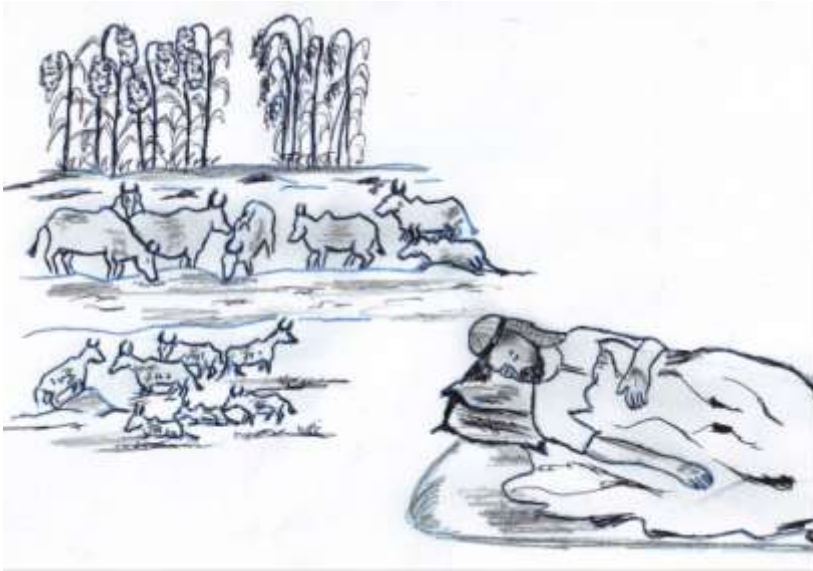
^c 41:2 kpaam-rc kudanáábilé kigban

⁹ Ǻna ge sulum-ɔsuráa-dée kúɔnǻ wɔɔɔ wúro sɪsɪ:
"Kúɔnǻ, sinje mɔzɔɔlee madí nya taalíwá natírɪ máálá
bidée né. ¹⁰ Wírɛ nyééyée baaná ndɔ ɔkɔɔó mána
nyédée kɔnɔ landáa-dée kúɔnǻ ɔɔɔ síntírí-dunáa-dée
kúɔnǻ -dée sáraka-daá. ¹¹ Ɖówe ńnaamú ge wírɛ
nuvoowú kúɔmúu-daá, ɔlééní báa awení woodóózi.
Nge báa awení-dée ɔoosire na ɔugutoluú. ¹² Ɖówe
sáraka-daá ńna né, ɔána bú afobú Héburu ńní naáru
ge; ɪgé síntírí-dunáa-dée kúɔnǻ -dée yomí. Nge ɔsɔgbɔɔ
ɔédée ɔoosá ɔtí ɔiféeri yɪ. Nge waalízí ɔáa báa
weení-dée ndé kutoluú. ¹³ Wenbí waanmáti iféeri ɔáa
né, bulé ge bulá nɔɔ. Waavúnveeri ma sɪsɪ bánɔɔsɪnáa
ma máɔméré-daá; bulé bulá ná ɔsɔ. Wenbí ɔuɔɔ
weedéfeeri lííní né, bulé bulá ná, bosúsi yɪ."

¹⁴ Wúro waanú bulé né, nge weedíri sɪsɪ: bákálízí
Ísifu sáraka-daá ɔkɔnǻ. Ǻna ńna ge baagálízí Ísifu
bafú yɪ, bekée yɪ kɔnǻ. Bulé né, nge wɔɔgónɪ lɪsɪ wúro
lzá-daá. ¹⁵ Ǻna ge wúro weevéeri yɪ sɪsɪ: "Ɖoosire
nedéere ge móóɔóózi; amá, naáru tabízi iféeri ma
ɔugutoluú. Nge beevéeri ma sɪsɪ báa ɔoosire wendé ge
beevéeri nya, nyɔɔ nyánɔuzí nɪzɪ ɔugutoluú." ¹⁶ Nge
Ísifu sɪsɪ: "Aayí, bidékée mɔɔ, lɔɔ wánɔuzɪ kɔ ulzɪ
nya nyóɔoosire kutoluú ɔsáa."

¹⁷ Nge wúro waadí iféeri yɪ sɪsɪ: "Móóɔóózi sɪsɪ
mázɪɪge ɔédée buwá kúɔnǻga-jó ge ¹⁸ mááná náani fáya

ήδι τυβά tikíi né λυβε waagálu buwá κεή kadaá tíndwúu nyíldi kpaam-rw. ¹⁹ Βυδάσι né, náani natíru λυβε dwdw waagálu buwá κεή kadaá tikóni tisíη τυganáa-jó. Náani τυή, τυβά γε τυjwó bwwási, bika τυjwó mwá; mádanáa ta náani ηημί bilé Mísira laadó ríηa-daá. ²⁰ Nge náani τυή τυzelí náani fáya ήδι τυdáa kalí né τυtów. ²¹ Na bwríηa τυdów náani fáya ήδι τυndí né, bwdanvéyí si τυdów nabúru, bilé γε τυδεziwyláa. Βυjáh bwté né, nge μέένυέ mevé."

²² "Βυjwó né, nge máádábaazi dóm. Nge móódódwozi nedére sisi mááná míle waadu mwλzenđini λυβε fáya ήδι τυjwó kazów né. ²³ Nge nedére dwdw waadu mwλzenđini kpáfúúrini fefelimá waawíλsi ye né λυβε. ²⁴ Nge mwλzenđini kpáfúúrini τυή τυzelí fáya ήdu

tuɣanáa tuɔ́ŋ tilí. Médée ɔozire sule híde nbulé. Ɖoozá ana ɔ́ ɔ́ móóɔ́ozi ye né, máńɔ́m ye mevéeeri médée síhíri-dínáa, amá, badaá naáru tabízi iféeri ma agutoluú."

²⁵ Nge Ísifu woobúsi sɔsɔ: "Wúro, nyédée ɔozá ana aléení, agutoluú kegée kúɔm̀bi ge. Isó waawíli nya wenbí si ulá bi né ge. ²⁶ Nyááná náani fáya hídi lube tina na mulzenɔ́ni fáya hídi lube tina? Bigée kúɔm̀bi ge. Bízi lube nbulé; bulé né, ɔozire kúɔm̀de ge.

²⁷ Buɣa náani lube boɔrasi tuɣanáa na mulzenɔ́ni fefelimá waawíli ye bulé né, bízi lube ɔɔɔ nbulé; amá, bulé bidée bízi kée nyóɔsi bízi ge. ²⁸ Bulé burɔɔzi né, kúɔni, tináa méevéeeri nya sɔsɔ Isó wánwíli nya wenbí si ulá né ge. ²⁹ Nyááná bízi lube kaɔa hízi sigereɣe ɔ́ né, fɔɔɔ-dée bízi nbulé Mísura laadó ríŋa-daá. ³⁰ Amá, fɔɔɔ-dée bízi lube sunzi siwóró, nyóɔsi kúɔnízi wánzú téédi bízi lube. Nyóɔsi-dée bízi sunzi sínjéli Isó mídee fɔɔɔ kelé. Nyóɔsi sunzi sínnuuí téédi. ³¹ Sínbá siɔáari háli urá usɔɔni sɔsɔ ketengere fɔɔɔ waazí kalá. ³² Nyédée nyóóɔ́ozi nabúle bulí ɔ́amá wánwíli sɔsɔ wenbí Isó waazí si ulá né, bidénleeri wéndém ulá bi. ³³ Bulé né, kúɔni, kpedí njáa urú ásénsí-dúu ngbóɔ bina bidimére nɔu wendé; ubízi uwená yíko Mísura laadó ríŋa-ɔ, ³⁴ na nlizi sibaabwá ɔɔɔ; belé badimére ge fɔɔɔ sáati, bekíli

beféeri Mísura ná batára baa awení-déé kíqíidi nabúnúwá, bokúu kúqumbi, ³⁵ bamáaru kíqíidi fɔɔɔwó sáati. Bakáa mlá qamínu-daá téédi kúɔɔndi-daá basú azíya, buka buríja buwe nyénde. ³⁶ A baalá bulé, Mísura wooyú kíqíidi baqáɔ nyɔɔsi bízi lube sigereɔe né; buka nyɔɔsi tándasuu téédi buku uráa ríja. "

³⁷ Wúro na idéé sibaabwá baanú Ísifu-déé lomaazé ana né, aabá alá we kazó páa. ³⁸ Nna ge wúro wɔɔdɔ we sɔsɔ: "Mílná urú ceení, lsɔɔ-déé kezeɔa-déé qóni we urɔ. Le ge si dukúti dukáná urú ceení taká." ³⁹ Nge wúro weevéeri Ísifu sɔsɔ: "Wenbí hɔhɔnáa lsɔɔ waabízi ifulúsi nyáázá ndlí tuna turíja qɔ né, qódókúti quna ásénsí-dúu naáru wená tulú itála nya. ⁴⁰ Bulé né, ménjelí nya téédi-déé kúɔɔndi. Médéé Mísura laadɔɔ uráa ríja si banú ge bofu nyɔɔɔɔ. Médéé kowurogbelé ge si magulná nya. ⁴¹ Mááná nya yíko Mísura laadɔɔ ríja-wɔɔzɔ." ⁴² Nge waalzí idéé kowuráti ketéreniiká unúnu-daá, ukpɔɔ urú Ísifu niiká. Nge weejéle yi kowurodóko isúu; ukpɔɔ siká kejiya urú ilowú-de. ⁴³ Buidé né, nge wɔɔdɔ ukpa awéɔja tuuruú wenkí kuvó unú wúro-déé hígi né, buka uráa téé yi níbaáwu bóngoó sɔsɔ: "Izóm ade." Tɔɔ, bulé ge wúro waazí yi kúɔɔndi Mísura laadɔɔ ríja-wɔɔ.

⁴⁴ Nge wúro waadási iféeri Ísifu sisu: "Mísira laadó-daá cé, méggé na wúro Farawúna. Amá, laadó kana kadaá, a dé ndáfá yíko, naáru féyí wéngbezú nuvóre."

⁴⁵ Nge wúro waava Ísifu Mísira yídε neqére sisu: Tisafunáti-Panéya; icáh icáa alú ifa yi. Óóni téédι-daá sarásɫandú bánÿaá yi sisu: Poti-Féra né, iwεelée Ásanátu ge waava yi. ⁴⁶ Sáati wenkí waabázi wúro-dée timére-ɫim né, iwεná bízi ákoosaaláa (30). Nge waalú wúro-dée usú ikíli ubééh laadó-ríha.

⁴⁷ Fɔɔnɔ́ bízi lube sɔm sɔdaá, kíqíim waabá ge bílá fásɫ-daá. ⁴⁸ Nge Ísifu woodúzi kíqíidi qabata usú azíya bízi sɔnzí sɔdaá. Wɔɔgbɔ́ kíqíidi wooyú ti fásɫwá-daá né ikázu téédɫwá kúɔɔ́ndɫ tɫɫɫáána né tɫdaá. ⁴⁹ Nge Ísifu woodúzi kíqíidi búba bíqɔ́ nyazu tenkú nɔ́ kanyíha, hálɫ biyyéle waasi bígujuú.

⁵⁰ Naaní nyóósi usúu téédú né, Ísifu d̄eélú Óóni téédú saráslandú Poti-Féra weelée Ásanátu wánlúrú bíya abaaláa n̄wéle. ⁵¹ Nge Ísifu waava kúb̄oní yíd̄e sisi: Manást^d bugutoluú sisi: "Isóó weeyéle m̄wóó m̄éd̄e wahála na mána m̄éd̄e koobíre d̄éd̄e d̄amá tarí." "

⁵² Nge waava kúmuú ulé yíd̄e sisi: Efirayím^e bugutoluú sisi: "Isóó waava ma l̄urúu laadóó wenká kadaá máálá wahála né." "

⁵³ B̄j̄wóó b̄j̄wóó né, f̄w̄n̄wóó-d̄éé bíl̄zi l̄ube weed̄e.

⁵⁴ Nyóósi bíl̄zi l̄ube waabááz̄i h̄ñ̄n̄áa wenbí Ísifu waavúh̄d̄óm̄ bi né.

Nyóósi waad̄u silí laadási r̄iñ̄a-daá. Amá, M̄is̄ra laadóó-daá, kídíím̄ we.

⁵⁵ Sáát̄i wenkí nyóósi waajáári M̄is̄ra h̄ba badándanáa nab̄uru beđi né, nge boobó b̄enwiináa wúro sisi beím̄ b̄ánzím̄ nyóósi. Nge wúro sisi: "Ibó ɩb̄óózi Ísifu; a wenbí w̄w̄d̄óó míl̄ si ulá né, ivu ulá bulé." "

⁵⁶ Sáát̄i wenkí nyóósi waabá si cáári laadóó r̄iñ̄a-daá páá né, nge Ísifu weeyéle batulú kp̄éeni l̄énl̄éwá baazú az̄iyawá né, b̄án̄yanáa ɩráa kídíím̄. Báa d̄oo nyóósi ɩbá siwe si bamáa d̄óni kp̄áa M̄is̄ra h̄naamú, ⁵⁷ ɩráa wángalí laadási ndi-ndi d̄ud̄o ge b̄ón̄ḡoní M̄is̄ra h̄na

^d 41:51 Héburu kunuñ̄-daá né, si bulí ge sisi: n̄w̄w̄n̄n̄áa

^e 41:52 Héburu kunuñ̄-daá né, si bulí ge sisi: l̄urúu

bánmúy Ísifu-jó kídíídi; káma, ade laadóo ríŋa-ro ge nyóósi sɪnzí sɪwɛ.

42

¹⁻² Yaakúbu waanú sɪsɪ kídíídi kɔwɛ Mísura téédɪ-daá bángayám. Nge wɔɔdó ibiyaalɔnáa sɪsɪ: "Mébíya, máánú sɪsɪ kídíídi kɔwɛ Mísura laadóo-daá; bulé né, íkɔcɔ míbeéna ɔamá bulé. Iɣurú ibó ikámú ikɔná ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ." ³ Nge Ísifu ɔawaalɔnáa fuú bana baagurú beɔɔé Mísura sɪ bakámú kídíídi. ⁴ Sɪ beɔɔé né, bajaa teyéle benewú Ísifu-wórɔ́ hní Ben-Yáámíinu ifu wɛ; káma, sɪsɪ nabúru íkókɔni bɪkála yɪ.

⁵ Kanááni laadási ríŋa ge nyóósi wónwóm, biyéle Israel biyaalɔnáa wɛ mɔuráa boobó Mísura kídíím múu né bɔɔwótáá.

⁶ Mísura hna, Ísifu kée na ku wúro-dée bɪɔɔe hní; wányanáa ku uráa ríŋa kídíídi. Iɔawaalɔnáa waadála né, nge boobó betí baká baɔɔná waazá-daá; babá bényé ade.

⁷ Ísifu waana wɛ né, waadúlí wɛ; amá, ideyéle belé batúlí yɪ. Nge woovolí wɛ sɪsɪ: "Le ge míɔgálu." Nge belé boobúsi yɪ sɪsɪ: "Kanááni laadóo-daá ge; ɔɔɔɔɔɔni sɪ ɔɔɔɔ kídíídi ge." ⁸ Hna né, Ísifu waabá utúlí wɛ; amá, beém badatúlí ulé. ⁹ Nge Ísifu wɔɔdóózi ɔɔo ɔɔé ɔɔoózá

alé. Nna ge wɔɔdɔkpɔwú wɔndɔtóm we sɪsɪ: "Míl mǐjǔ́ǔ́ dǔ né, mǐgée ɔɔɔɔrɔ́a ge; mǐgóni sɪ ɪɔ́ɔ́ɔ́ ɪna laadɔ́-dée mádáfɪyáti ge." ¹⁰ Nge boobúsi yi sɪsɪ: "Aayí, bidékée bulé, mádú; kídíidi múu wɔɔɔɔná na dǎa cé. ¹¹ Be, dǎrɪna dǎzɪ́ɔ́e dǔ né, dǎjaa kúɔm ge. Bulé né, dǎgée ɪrɔ́a kazɔ́ ńba ge, dǎdékée ɔɔɔɔrɔ́a." ¹² Nge Ísifu waabá ɪnyíɔ́ sɪsɪ: "Bubóti ge, mǐgóni sɪ ɪɔ́ɔ́ɔ́ laadɔ́ ɪna lénlé bɪvéyí fáya né ge." ¹³ Nge sɪsɪ: "Ǹdó nyóyomáa dǔjǔ́ǔ́ dǔ né, dǎjaa kúɔm ge; dǎvungée fuú na ɔwéle ge, nge kúɔm ɪlé ɪvéyí. Kanáani laadɔ́-daá ge dǎagáɪ; bɪga dǎdée tǔɔ́ɔ́ ɪlé ɪɔwɪe dǎána dǎjaa-jǔ́." ¹⁴ Nge Ísifu sɪsɪ: "Yaa mǔnɔɔɔɔmú nblé? Mǐgée ɔɔɔɔrɔ́a ge. ¹⁵ Tǔ, a ngú bidékée bulé, mánɔaazí mí mebé; mǎmúná wúro Farawóna sɪsɪ naaní mǎjé mí ikpé né, asée mǎńńáa mǐnewú waagágá dǎána mǐjaa-jǔ́ né cé. ¹⁶ Bulé né, ɪlɪzí mǐdǎá kúɔm ɪlé ibó ɪkǔgbɔɔ mǐnewú ɪmú ɪkɔ́nǎ; bɪka baaganáa ɪɔ́ɔ́ sáráka

háli ulé ibó ukóni. Nnaamú ge mónyúú na madlíl sisi toovonúm ge míivéeri ma. A ngú budekée bulé, máámúná wúro Farawúna sisi mígée cɔɔɔrúaa." ¹⁷ Nge Ísifu wɔɔgbɔ́ baríɔa páyí utɔ sáráka háli wé náádoozo.

¹⁸ Wé náádoozo wíre né, nge woobó iféeri we sisi: "Bulé né, ménzewɔ́ɔ lɔ́ɔ́, wenbí si ulá na iyuú mídi né ndj́. ¹⁹ A mígée uráa kazɔ́ɔ́ h́ba, mídáá kúɔɔḿ ɔ́ɔ́ sáráka-daá cé, bika baaganáa ukpɔ́ɔ́ kíɔ́íidi bekpená zamɔ́ɔ́ kíngazím nyɔ́ɔ́si ɔ́aána né. ²⁰ Na a biɔ́gée belé boobó ge si bakábisi, bekégbédíná mínewú míndóm ɔ́dóm né bɔ́kɔ́ná. A mááná yi, na bico mava míl toovonúm bika ulíu sím-daá." Nge ɔ́ɔ́waaalínáa weedísi.

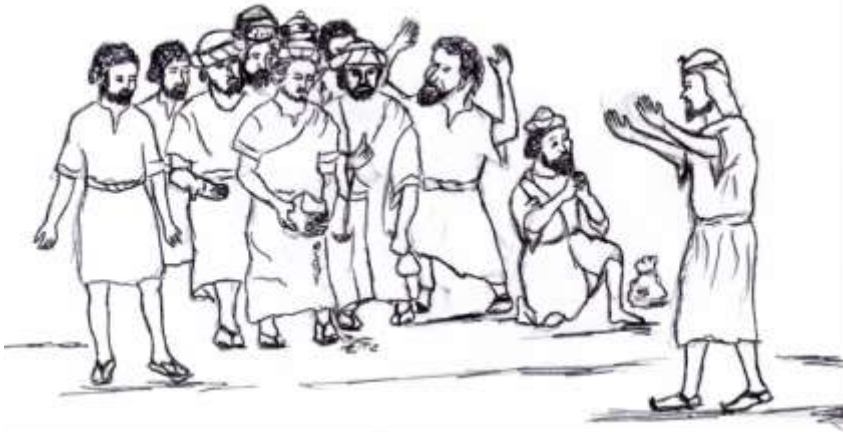
²¹ Bɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ b́ndóm ɔ́amá sisi: "Íhín, ɔ́oo ɔ́énewú-déé naazire ɔ́áánáázi yi ɔ́e né, ɔ́inaa b́nveríu ɔ́aa sinje bulé. ɔ́oo sáátí wenkí ɔ́ánnaazí yi né, waavíní ɔ́aa sisi ɔ́lce umú, amá, ɔ́ádátánnuná yi. Bee buɔ́dée naazire ge b́nveríu ɔ́aa ɔ́ɔ́."

²² Nge baɔ́ɔ́waaalu Rúbéénu ulé unɔ́ɔ́ nbulé sisi: "Ahán, máánúhveeri míl sisi: lakási wensí mínlanáa bú ceení ɔ́ɔ́ né, iyéle si; amá, mídáníná ma. Tɔ́ɔ́, lelɔ́ɔ́ɔ́, ɔ́dée sím-déé kiverewu ge b́nveríu ɔ́aa ɔ́ɔ́." ²³ Amá, b́nɔ́ɔ́matí bulé né, badatlíl sisi Ísifu wánní. Ulé ẃnɔ́ɔ́matí kunɔ́ɔ́ nakírí-daá ge bika naáru wénveerím we bagunɔ́ɔ́-daá, biiyéle bodoyúú batulí.

²⁴ Ísifu waanú bán̄matí né, nge woodorí ɔɔ ɔɔ kɔ́mós ikéwii. Weewii buté né, nge woozúu ɔ́kábɔsɔ bɔ́j. Wɔ́wɔ́nɔ né, nge wɔ́wɔ́d wɛ sɔsɔ ɔmú wángbáa Simeyóónɔ ɔsú; nge weeyéle bɔ́fóki yi nibé baazá-daá.

²⁵ Bɔwóró né, nge wɔ́wɔ́d sɔsɔ: "Bósuu wɛ bedée kpetekíni kídíídi busu; babɔsɔná báa awení-dée liideé baamɔná ye né baɔɔ ɔdée kpetekú-daá; bɔka bacáɔ balá wɛ guzúúrí. Boozúu wɛ kídíídi buté né, ²⁶ nge báa awení wɔ́wɔ́bɔ́ ɔgbɔná ɔfóki ɔgbangbɔ́-wɔ́wɔ́zɔ́ bɔ́kɔ́wɔ́ níbááwu.

²⁷ Boobó batála ɔeelí kuuyu wɛ sɔ bɔ́dóo né ní, nge badaá naáru woobóɔi ɔdée kpetekú sɔ ɔɔzɔ́ kídíídi ɔɔ ɔdée kɔ́rangbɔ́ né, waana iliideé tɔ́nɛɛ kídíídi-wɔ́wɔ́zɔ́ kpetekú-daá.

²⁸ Nge waaján ikóo iféeri baaganáa sɔsɔ: "Đédée ńba, ɔbée, baabɔsɔná méliideé bakáɔú ma mégbetekú-daá cé.

Nge bewenbé wεεbelí bónbɔɔzí dαmá sɪsɪ: "We ge lɔ́ɔ waalá d́áa bilé."

²⁹ Nge baagurú bobó batála bɔmɔɔná bajaa Kanáánu laadɔɔ-daá; bɔkpɔɔ wenbí buríŋa kpátáá bulá né batí beféeri yi sɪsɪ: ³⁰ "Dóóbó d́tála né, téédɪ-daá kúbɔní waabá wónvolíi d́rɔ́ɔzí ge sɪsɪ d́édékée uráa kazɔɔ nába, usɪ d́égée cɔŋuráa ge. ³¹ Wɔɔdɔ́ d́áa bilé né, nge d́óóbúsi yi sɪsɪ aayí, d́édékée bilé bidée uráa; uráa kazɔɔ nába ge d́égée. Nge d́áádási d́iféeri yi sɪsɪ ³² d́ázíŋe d́ó né, d́áungée afobíya fuú na nɔwéle ge, caáwu kúɔm. Amá, d́ádáá kúɔm wεedeléŋ, bika d́édée t́ɔrɔ́ ilé ikáwálí d́ajaa-j́ Kanáánu laadɔɔ-daá. ³³ Nge kúbɔní umú sɪsɪ a bilé, umú wánɔaazí d́áa na ibée sɪsɪ toovonúm d́égée uráa kazɔɔ nába? Nge sɪsɪ d́íyele d́ádáá kúɔm ikɔ́ɔɔ umú ɩj́; bika baaganáa ikɔ́gbɔɔ kídíidi bekégbéná becéle zamɔɔ nyɔ́sɪ wángúu ki né; ³⁴ a belé bɔɔgóni, belé bɔkpɔɔ d́enewú waaga uwe nyɔ́j́ cé né boboná umú ikáná yi. Nnaamú né, umú wónyúú utilí sɪsɪ: d́édékée cɔŋuráa, d́égée uráa kazɔɔ nába ge; na buɔɔ umú ikéje d́enewú iyéle d́áa d́ibízi d́éngilím laadɔɔ-daá b́aa lé."

³⁵ Boovúti begbetekíni né, nge b́aa awení waana sɪsɪ baabɪsɪná idée jɔrɔ́fɔ́ndɔ́ na liideé bakádú yi. Baana bilé né, nge bulá bána bajaa Yaakúbu nɪd́ááre. ³⁶ Nge bajaa sɪsɪ: "Ówu, leleed́ míiyéle mádánnaa mébíya nɔwéle, Ísifu féyí Simeyɔ́óni d́udɔ́ féyí; mɪzi si ikúti uselí

Ben-Yáámíinu. Yaatá buríŋa kpátáá dǎ né,
 mágujuú-daá ge buwe." ³⁷ Nna ge Rubéénu woobúsi yi
 sɛsi: "Baabá, a mósó mádákábísíná nya Ben-Yáámíinu,
 nyánbuzí ngu mebiyaalínáa lééní. Bulé né, kɔɔ yi ŋɔ
 méńdé, mángabɛsínáa nya yi." ³⁸ Nge bajaa sɛsi:
 "Bubóti ge, móbú féyí wónvúu mí. Ijɔɔ dǎ né,
 ɪɔawaalu wánzím; iriké ge buɔaná ma. A dǎ ge mǐndɛé
 ge nabúru waalá yi níbááwu, mǐjɔwure-daá dǎ, mǐnyelíi
 mebelí mazíná sísíbí."

43

¹ Nyɔ́sɛ ɪbá sɪwe sɪbamáa ɪráa caarí Kanáanu
 laadɔɔ-daá. ² Sáati wenkí Yaakúbu na ɪdéé ńba
 begídíídi baagámú ti Mísɪra né tɪdɛ né, nge wɔɔdó
 ibiyaalínáa sɛsi: "Bulé né, ɪbísɪ Mísɪra ɪkámú dǎa
 kídíídi." ³ Nna ge ibiyaalú Yúda woobúsi yi sɛsi:
 "Mísɪra kúbɔní ɪmú waabá ge ifééri dǎa ɪyáázi sɛsi
 naaní dɪkóni dɪna ɪmú né, asée ɪmú wánńáa dǎna
 dɛnewú dǎzɪɛ dǎ. ⁴ Bulé né, a nyéndísí dǎna
 Ben-Yáámíinu dɪdɛé, dǎsǎ dónbodé dɪkámú nya kídíídi.
⁵ Amá, a nyéégízi, dǎsǎ dónbolí. Káma, kúbɔní ɪmú
 waabá ɪtɔ ge sɛsi a ɪmú ɪdana dǎna dɛnewú dǎ, ɪmú
 ɪdánmúu dǎa."

⁶ Nge bajaa Israel sɛsi: "We-ɔ ge mǐnvééri ɪrú ɪmú
 sɛsi buɔgága mǐnewú naáru dǎána. Mídálá ma lám."

⁷ Nge boobúsi yi sisi: "Ilé iditija waabaná ibóózi dáa tóm dabata; ibóózi dána dédéé zamóo-ɔɔzi sisi míjaa ní, uwe? Míígúti múwená newúu naáru? Wenbí biríja si dúbúsi yi né, tisi ge déédísi. Ðádánbuzi dífúndlí sisi wóndóm dáa sisi dǫkɔɔná dénewú."

⁸ Nge ibiyaalú Yúda wɔɔdó yi sisi: "Baabá, a nyóɔɔlé sisi nyána dáa na dédéé zamóo dɔyuuú weezuú nyóósi íkaku dáa, taliná mós bú dána yi dídéé.

⁹ Máázíj sisi ménbeej yi. A nabúru waalá yi, nyánbuzí nbóózi ma ɔɔzi. A bigéé mádákábísíná yi, mós mégéé na tóm-dúu nyójó sinje háli ceré." ¹⁰ Na nbéé né, a budekéé dááwálí dɔo biríja, ñjlnáa dǫ, dǫjɔwure-daá dǫ, dááfúhbolí háli nabúle.

¹¹ Nna ge bajaa Israel woobúsi we sisi: "Tóo, wenbí bigéé bi né nbulé, mánlám ñjlní; bulé né, a si idéé, igbedína dédéé cé kpíná kífená naáre idu mígbíná-daá; a míúdála, ulzi ifa Mísira kúbɔní umú. Bulá dédéé cé fáádini núm ñbi; tóuni; yáázíwá; curím kėti ñbi, pisitási kpákpa, na amándi kpákpa. ¹² Ikpédína liideé nabúle: kaɔaa ñná weená baabusná ye bakádú mí kpetekini-daá né; báa bulá ñjlní, naáru waayisi ná ukádú. Na ikúti idǫki kífalá si ukámúná ye kídíidi né;

¹³ buka ikpédína mínewú idéé. ¹⁴ Mánzulúu Isóo yíko-dúu sisi si ibó umɔɔná kúbɔní umú né, íbuzi ukánu mígunyɔǫ buka kéje lííni na Ben-Yáámíinu míríja

ikégbe. A buga mós, a bíndaríu mána mébíya nbulé, bí tara dudu; móbú kúdum wéndéle, nebere dudu si utasiná telé dó. "

¹⁵ Nge ibiyaalnáa waadákpuuri wenbí hñunáa bajaa wawó wé né, bulá kujóni si bakáná ti kúboní né na liideé léení. Si babisi Mísira bulé né, nge beegbedína Ben-Yáámíinu bána yi bedé.

Boobó batála né, nge boobó bawóná Mísira kúboní Ísifu. ¹⁶ Sáati wenkí Ísifu waagúsi ina sisi bána Ben-Yáámíinu bawóni ná né, nge wawó idéé dód dukurú sisi: "Kpaw iráa bana nzusná médé. A nyázúúná wé, nlizi fúndi kpínde nedere ngu balá kíjíim; mána wé si dídi ná idaawú. " ¹⁷ Nge ilé dudu waanli igúboní kwó, ukpaw wé bedé idé. ¹⁸ Sáati wenkí baadála si basúu Ísifu-déé hñuná dó né, nge nidáare waazúu wé. Nna ge baazála damá hmatunáa sisi: "Dédeé hba, báa bulá hñiní, liideé weená dójóni dumu kíjíidi na dibisi na dina ye dagbíná-daá bulé né, arawzi ge bánzusnáa dáa cé bulé. Turawzi, bánzusnáa dáa cé dó né, si banáazi dáa ge. Bénléé dédeé kpangbási, buka babisnáa dáa yomáa. "

¹⁹ Baabá bacusnáa dah-wawó si basúu né, nge boogóduu wúro-déé dód dukurú umú ujó bónóm yi sisi:

²⁰ "Kúboní, la suúru, beé, dánhím dikóni cé kááde-déé

ɔumɔ kídíídi. Ðáámú buté ɔubísi ɔéngbém né,
21 ɔáádála ɔeelí kuuyu ge si ɔudóo né, ɔóóbóɔi ɔéɔé
kpetekíni si ɔubée né, ɔéɔé liideé ɔóɔgɔɔki ye ɔukónu
si ɔumóná kídíídi né, anáábílé nóó ɔáábísi ɔuna
ɔégbetekíni-daá. Amá, ɔáagábísiná ye, awe ɔójó cé;
22 nge ɔóóɔóná liideé kífalá si ɔumóná kídíídi né ɔudɔ.
Amá, liideé amú adée tóm waalá ɔáa bíti ɔónbɔɔzi ɔáɔi
sisi weení buɔúu waabusíná na ye ɔɔ
ɔégbetekíni-daá."

23 Baaymáti bulé né ge ulé woobúsi we sisi: "Lzú
míwembé ɔefeɛ, íkalá síka, ulul sisi míɔé lsoó
míjaa-dée lsoó waadɔ ná mí ɔóóle mígbetekíni-daá. A
buuga míliideé mívúhjelí ye bulé né, máh múu ye." Nge
waagálízí Simeyóóni ukóná we²⁴ usuná baríŋa
Ísifu-dée.

Waazuná we né, nge baagájírí we lím basáŋ bɔnɔvó;
baɔu beɔé kɔangbási kídíím.²⁵ Beɔé né, nge
baagbíru beɔé kujóóni bɔɔgɔóná ti si bafa Ísifu né
baɔamáa ɔé kɔndé idaawú. Bénveeri we sisi bána yi si
beɔi ná kídíím idaawú.

26 Sááti wenkí Ísifu waagázusu né, nge bɔɔgbóɔ ɔéɔé
kujóóni becéle yi, bacáŋ baká benyé ade waazá-daá
besée yi.²⁷ Nge Ísifu wɔɔbóɔzi beɔé alaafíya-ɔɔzi;
ɔbóɔzi we ɔudɔ sisi: "Míjaa ábóní mívúhŋmatu ma

ιδóm blé né, ίna ιδι? Ιδεεζι ιιε weeζυú-daá?" ²⁸ Nge boobúsi yi sisi: "Đájáa nyédée yom na ιδι." Nge boodóluuzi badι ade waazá-daá betí bosóm besée yi.

²⁹ Ísifu waagúsi ιna inewú Ben-Yáámíínu ίna yi boɔɔ kúɔúm né, nge wɔɔɔ we sisi: "A blé, mínewú míínúhveeri ma ιδóm né ηɔɔ?" Nge sisi: "lín." Nge waajáh ιtɔ́ ιlé sisi: "Móbú fɔɔ, lsɔɔ ísíná nya." ³⁰ Ísifu weebéeη inewú né, ιlakáari waagurú háli waazá ιkéɡéeńá lím. Nge waajáh ιkurú ιɔ́ee ιsúy ιɔah-daá ιsála wíidi.

³¹ Weewii buté né, nge woojozí lím ιkɔ waazá; nge waabúsi ιkálu. Waagálu né, nge weedi suúru ιɔ́ki ιδι, ιtɔ́ sisi báɔú kíɔím baríηa bedi. ³² Si baɔy né, nge baɔy ιmú Ísifu na wandi; buka baɔy igoobíya na bandi; Mísura íba ίna we béndíi né, belé bána bandi ɔyɔɔ. Káma, belé bána Héburu íba bodóndoroýóózi béndíi kíɔím.

³³ Ísifu igoobíya si beḍi kíḍíím né, si basí we né, kúbwáḍi-ṛwázi ge baazí we waazá-jó; nge bulá we bíti béngεεzi bénβεεḡ ḡamá ḡmalam-ḡmalam. ³⁴ Bwájó bité né, nge Ísifu wawáḍi bákpwá kíḍíidi waazá-daá batára baḡu we. Bándúu we né, nge wawáḍi baḡu Ben-Yáámíinu-dée biḡwá bikíli iḡawaalínáa ríḡa-dée nabúnúwá. Nge baríḡa beedḡi bafáḍi bonyó.

44

¹ Bujóḍi né, nge Ísifu wawáḍi iḡée ḡwá ḡḡkírú umú sisi: "Kurú ngbáḍi uráa bana begbetekíni nzúu we kíḍíidi. A si nzúu we, suu wenbí báa awení wánbuzí isúu bi né. A nyóózúu we bité, nbisná báa awení-dée liideé si ífere ye né ndíni isóḍdáa." ² Nge sisi: "A nyábámáa we kíḍíidi suú ge biudála bedée tóṛwá, kpwá méḡée nyuuruú kóṛpi na iliideé wawáḡḡkí ye si umuná kíḍíidi né ndíni kíḍíidi-ṛwá igbetekú-daá." Nge ulé waalá wenbí Ísifu wawáḍi yi né.

³ Kiivé téere né, nge beejé we bákpwá bedée kṛangbási, beḡée. ⁴ Beεḡbedí bakurú beḡéle tééḍi badalu tá bolíni ge Ísifu waagúsi iḡée ḡwá ḡḡkírú sisi: "Ḋasam, kurú nvu uráa bana banuvá; a nyájúúná we, bwawé we sisi: we-ṛwá ge baalá we kazóḗ ge bénverí juutá." ⁵ Ngbaalá baagáḡmuli kúbwáḍi-dée kóṛpi wónnywónáa ki bika wánlanáa bwawéti né. Wenbí baalá ḡwá né, binéyi kazóḗ."

⁶ Nge ulé dudu waagurú ise ukámwóná we; wawwóná we né, nge wawdókpwú bulé ɛbóózi we. ⁷ Nge belé boobúsi yi sɛsi: "Nhiní ge nyánbuzí nbuuná d́aa t́om tina, ḱwóní. D́j́wó d́ né, d́ádánbuzi d́ĺa t́om tina tɛdaká ketengerɛ. ⁸ Bɛe d́agálu Kanáani d́kóni né, d́éegégbédina liideé d́áánýhnáa ye d́égbetekíni-daá né ge dukóná. Ngbetíi wényelíi ku na dukóni nyágúbwóní-déé d́aána-daá d́anganmulím nyuru-gb́ndɛ yáa siká. ⁹ Amá, bébɛɛ d́agb́ńa-daá, weení ɛd́e kpetekú-daá b́annáa ki né, b́anbuzí baku yi; bika d́adɛtɛɛ d́ibisi ḱwóní-déé yomáa." ¹⁰ Nge ḱwóní umú woobúsi we sɛsi: "T́w, mááni, mídɛtɛɛ míd́d́ ná; amá, weení igbetekú-daá si mana ki né, ulé iriké wánbuzi ku méd́e yoḿ; bika baaganáa ŕɛɛ ulí t́om-daá."

¹¹ Nge baríɛa boobóɛi bagb́ńa betísi adɛ d́asam. Nge boobóɛi begbetekíni; ¹² nge ulé waabáazi bɛɛɛ. Si ɛd́a né, d́awaalúu ḱwóní-déé ge waad́aaná h́ali bibó bikégb́íríná t́wóó. Biḡóni si bikégb́íríná Ben-Yáámíinu né, ulé igbetekú-daá ge baana ḱwópi.

¹³ D́awaalúnáa waana bulé né, nge biḡúsi balaakáari belerí bagb́ńa bozóóna ye né; nge b́aa awéní waabusúná igb́ńa b́ẃki, baríɛa bosúu babísi t́éedí-daá.

¹⁴ Yúda na igoob́iya boobó batála b́wóná Ísifu ɛd́ɛzi ɛwe d́aána. Nge baríɛa beedí babála bofu waazá-daá. ¹⁵ Nge ulé wawb́wózi we sɛsi: "Ngbaalá míĺĺ

bulé. Mídátílí sɪsɪ: urú ñɛnɔ́a mádáká dʒ wená yíko
lbóózi una wenbí buríɛa bigéé né?" ¹⁶ Ǹna ge Yúda sɪsɪ:
"Wentí ge dʒwená si dɛɛmáti, mágúbɔ́nɪ. Wentí ge
dʒwená si dɛɛmáti sɪsɪ dɛ́dɛ́kɛé tóm-dɪnɔ́a; lɔ́w
wónvúlú dʒwóró. Bulé né, dáríɛa dʒ, dána weení
igbetekú-daá baana kóópi né, dánbɪsí nyédéé yomáa."

¹⁷ Nge Ísifu sɪsɪ: "Aayí, bidánlaɛ bulé; Budɔ́mɔ́nɔ́a
malá bulé. A si magba yomíti, weení igbetekú-daá
baana kóópi né, ulé iriké ge mángbáa yomíti; a buɛga
mínyóó, mínyóó ibó ikpé dɛfɛɛ ikómóóná mǐjaa."

¹⁸ Nge Yúda woogóduu Ísifu lzá-daá tó yɪ sɪsɪ:
"Kúbɔ́nɪ; nyóóóó ge nyazi wúro Farawóna. Málálɔ́ nya
gaafára sɪsɪ bafa ma nɔ́w maɛmáti tɔ́mbíya cúkɔ́yóó dʒ;
amá mákakúsi nyálaakáaru. ¹⁹ Ɖoo kaɔ́aa-déé dʒóóónu
né, nyóóóóóó dɔ́a sɪsɪ dájaa we, yáá dógoobú naáru we.

²⁰ Nge dʒóóbúsi nya sɪsɪ lɪn, dájaa we; amá wánbíl
ábɔ́nɪ ge, dɛnewú dájaa-déé ábɔ́-bú dɪdɔ́ we. Nge
dɛnewú umú, dájaa lbá lɔ́wɔ́léé lɔ́m ge; iriké waaga ná
lɔ́wɔ́-déé bíya-daá. Bú umú lɔ́dawaalu waazí.

²¹ Ɖááɛmáti nya bulé né, nge nyazi dúbo dɪkóóóná
dɛnewú umú nna yɪ na nyáázá. ²² Nge dɛévééri nya tóm
kutoluú sɪsɪ bú umú lɔ́dánbɪzɪ lbá lɔ́ɛɛ dɛelí dʒ iyéle
lɔ́jaa. A weɛdɛ́ɛ bulé, lɔ́jaa wénbelí lɔ́sɪ. ²³ Ɖááɛmáti nya
bulé né, nge nyóóóó dɔ́a sɪsɪ a dɛ́ dʒódóbó dɪkɔ́nɔ́
dɛnewú umú nna yɪ dádándanɔ́a nya. ²⁴ Tóo,

nyááŋmáti d́aa bulé né, nge d́óózúu d́ibísi d́édéé.

Đáádála né, d́ukpóó bulé d́ití d́ifééri d́ajaa.

²⁵ Woogúti ukóni utó d́aa sisi d́ikabisi cé d́umu kídíídi né, ²⁶ nge d́óódó yi sisi: naaní d́ibísi d́ikámú kídíídi né, asée wényélí d́ana d́énewú d́ubó; a bidékée bulé, d́óó d́ódónbolí. Káma, Mísura kúbóni wóóó d́aa ge sisi a bidékée d́ana yi d́ó, d́ádándanáa yi. ²⁷ Nge d́ajaa woobúsi d́aa sisi d́anyi bulé sisi bíya abaaláa nówéle riké ge umú idxelú waaluruná umú. ²⁸ Nge kúdum ulé waazúu nyíídi; isi b́aa bulá ŋhíní f́óó-daá f́úhdi ḱríníde nedéere wóóóó ná yi, d́oo biríŋa, umú idokúti una yi.

²⁹ Nge sinje né, d́azi d́éndezí ceení kpóóó. A d́ó ge nabúru waalá yi níbááwu-daá, ɷjowure-daá d́ó, d́ényelí umú ibelí isiná sísíbí. ³⁰ Bulé né, ŋhíní ge mánbá mabízi mabísi d́ajaa-jó bika bú ceení féyí d́ójó; káma, ɷgé na d́ajaa-déé weezuú. ³¹ A dé idana d́ana bú umú d́ikabisi, sím wénbelí bukpóó yi. Nge idée sím bum né, d́óó d́éeyélé ná ge waazúna sísíbí idée ábóni-daá.

³² Na ngúti nbée né, ḿóó ḿóóóóó ná d́ajaa sisi bú umú idée tóm ríŋa kpátáá, b́ókpóó baqu méndé. Méévééri yi sisi a mádákábísíná yi, idóm íbisi mágujuú-ro sinje háli ceré. ³³ Bulé né, kúbóní, máávíní nya, la suúru; ḿóó ḿónjowóó bú umú ididáare nyójó cé, mabísi nyédée yom; bika becé yi ina idawaalíná baaganáa bekpé.

³⁴ Mádánbuzi megbé meyéle bú ceení cé mobó

mawómóná majaa. Mádánbulzi mana kunyóh wenkí majaa si ina ki né, ménéyína budée wenbiré."

45

¹ Ísifu wóó né, udabízi idjki idi idáana-daá nába uzá-daá. Nge wóóó sisi bóto we balí asu. Nge bulga ina igoobíya beriké daj-daa. Nána ge wóógbóó idi wíli we babízi batulí yi. ² Nge waabáázi wíidi. Idée wíidi dóni weeyéle Mísira nába bowe asu né baní. Nge belé wóógbóó tóm tina háli wúro Farawóna-jó.

³ Nána ge Ísifu weevéeri igoobíya sisi: "Móó ge Ísifu; majaa ní, udezi we weezuú-daá?" Wóóó igoobíya bulé baní sisi umó Ísifu unáábilé né, nge bulbá biyóózi bulá belé kirim, badatulí wentí si banmati yi né.

⁴ Nge Ísifu sisi: "Igóduuzi mídi." Nge boogóduu. Nge waadási iféeri we sisi: "Móó mánáábilé mínewú Ísifu weení mílgbóó yi iyaná uráa sisi bédéená yi Mísira né.

⁵ Bulé né, ikayíti mídi, ngú íkenyé sisi bee dááyá yi bokóná yi cé né, dó yáá dó. Idulí sisi Isóó waavúngedeezi ná ma níbááwu sisi móogoni melée uráa weezíni. ⁶ Bee, nyóósi bízi nasíle wéndéé, bulga bízi nasúnówá. Bízi sinzi sudaá, urú féyí si ibízi ifára, belenté bóó sisi wóngóni ikóyúú kíjíidi. ⁷ Bulé né, a Isóó wóógbóó ma itéézi mí níbááwu, wóózóóli sisi bíká mídéé Iurúu ade laadóó-ro ge. Idulí sisi léédi kúbohbi ge

míiyúu. ⁸ Bidekéé mílgógná na ma cé, lsóo ge; lsóo umú dudu waazu ná ma nyazi wúro Farawúna ljaa. Méndé ge waadu wúro Farawúna-déé kowuráti; buka ubusuná ma Mísura laadóo-déé kúboní.

⁹ Bulé né, ulá dásam ibó ikéveeri majaa sisi mósó ibú Ísifu mazi béfeeri yi sisi lsóo waabusiná ma Mísura ríña-déé kúboní; bulé né, íkpuuri dásam ikégbé mójó.

¹⁰ A wəwógní, Goséni fáránídí ge si ucóo, ina ibíya, na bebíya; na idée fééni, namíni, na nááni, na idée dǫǫle ríña; mírínja ukóni ucusuná ma. ¹¹ A wəwógní itála, mánváa ina idée zamóo kídíídi; mava lvúhndi kpíná dudu. Tífe, takáasí wéndíi ina idée zamóo na wenbí buríña uduiná né; naáru tángáa yi; káma, buga nyóosi bízi nasúnúwá." ¹² Nge waadási iféeri we dudu sisi:

"Míditíña mílbá ina, dábáh na nyós Ben-Yáámíínu sisi mósó mánmatináa ku mí. ¹³ Bulé né, ibó dásam utí ikéveeri majaa kúbonídi wentí méndíi ti Mísura laadóo-daá cé né; buka iféeri yi wenbí buríña mílná né. A míivéeri yi buté, íkokúti ukójoo ikéleeri, igbedí ukógboo yi ukóná mójó cé." ¹⁴ Waanmáti we buté né, nge waanyáa ikpí Ben-Yáámíínu ina yi babáázi wíídi. ¹⁵ Nge ina baaganáa beegbíriki damá dudu na wíídi. Nna ge belé bána yi baazúu faawú lám.

¹⁶ Wúro titíña waanú sisi Ísifu igoobíya wəwógní Mísura. Nge tóm tím tubá tilá wúro titíña na idée

awúro-bíya níini. ¹⁷ Nge wúro waayáa Ísifu itó yi sɩsɩ:
"Feeri ngoobíya sɩsɩ bókpɔɔ kídíím babísi Kanáani
¹⁸ bókgbɔɔ bajaa na bedée ɩyááli bókóni mójó cé.
Mánváa we Mísura laadóó kífénga nekére-daá bóɔɔ
boyuú kídíidi kíféndi. ¹⁹ Na ndási nvéeri we sɩsɩ bóyúú
Mísura cé túúríni natírɩ bókgbóóná bajaa na
bedeɩlnáa na bebíya. ²⁰ Bákatáńwɔ́sɩ bewembé sɩsɩ
sɩ bakágúrú bekéyele bagbɩná. Káma, sɩ bókóni cé dʒ né,
Mísura laadóó ríŋa-dée dʒóŋe ɔɔɔ na bójɔwú." "

²¹ Nge Israel-dée bíya waalá wenbí bóɔdʒ we né: Ísifu
waalɩzɩ túúríni icéle igoobíya, ńŋunáa wenbí wúro
wɔɔdʒ yi bi né; tfa we dʒɔdʒ bedée guzúúri. ²² Nge
waava igoobíya báa awení jíńgáárí tóko kúɔmúɔ
kúɔmúɔ. Wɔɔgóni sɩ ɩkává inewú Ben-Yáámíínu né,
tɔwɔ natúnúwá ge waava ɩlé. Sɩ ikúti ɩtási yi né, nge
waava yi liideé jitóɔ tɔwɔ kákpaanɩnúwá (300). ²³ Bulé
bibaasí, nge waadʒ ɩjaa Mísura kpɩná kífená ɩsúɔ
kpangbásɩ abaaláa sɔwɔ fuú; ɩɔɩ kídíidi, kpónó, na
kídíidi ndi-ndi dʒɔdʒ ɩsúɔ kpangbásɩ aláa fuú sɩsɩ
bóbóná bekéjele ɩmú ɩjaa sɩsɩ ɩdéé níbááwɔ guzúúrí
nbilé. ²⁴ Bulé sɩ bedée né, nge waabásɩ we sɩsɩ
bókoyóo níbááwɔ. Nge weejé we bedée.

²⁵ Nge baagurú Mísura háli Kanáani laadóɔ-daá
bókómóóná bajaa Yaakúbu. ²⁶ Baadála né, nge bóɔgbóɔ
bulé beféeri bajaa sɩsɩ: "Ísifu we weezuú-daá, ɩdasí;

hálì ulé idókuna na ky Mísura ríña-dée kowuráti. "
 Beevéeri bajaá bilé né, bidatánveeri ulé natíri, idafa we
 toovonúm. ²⁷ Nge boogbóo wenbí buríña kpátáá Ísifu
 weegéveeri we sisi béfeeri yi né beféeri yi; nge baawíli
 yi túúrini wentí Ísifu weegéjele we sisi bókwóná
 bokpóná yi né. Nnaamú ge bajaá Yaakúbu Israel
 waagba dóni. ²⁸ Nge sisi: "Óo, móbú Ísifu we
 weezuú-daá yaá, bíkatángulí dɔwíní; mónboḍé
 máázíre ilósi yi naaní mázím itála."

46

¹ Nge Israel waagbíri ína idée zamóo na wenbí
 buríña wená bi né bakurú bokpóo Mísura níbááwu.
 Boobó batála Bεeriséba né, nge waagu fúndi kpíná ilá
 ujaa lsaáka-dée lsóo sarási. ² Kuuyu nuvoowú né, nge

Isóo waadũ ulí urɔɔzĩ ltó yi sɪsɪ: "Yaakúbu, Yaakúbu," nge Yaakúbu weedísi sɪsɪ: "Mánáa dʒ Mádúu." ³ Nge sɪsɪ: "Móó ge njaa-dée Isóo. Mísira boqé íkalá nya nɪdááre. Káma, nyándalí hna né, si meyéle ge yíri kúɔɔngi ubá kulí nyálurúu-daá. ⁴ Mádutɪɪa si malaazi ná nya moboná. Bulé dʒudʒ ge a nyáágádála, si malaazi ná nyébiya magábísíná. Nyánzím né, Ísifu si ifu ná nyáázá."

⁵⁻⁶ Nge Yaakúbu na ɪdée hba baadákpurɪ bakurú Bεerɪséba babamáa háli Mísira. Si bakurú né, nge ibiyaalunáa weezelí ina iwoolináa na bebiya baɔtũ tũúrini wentí Mísira wúro weegéjele we ti né. Bénqéé né, beegbedína bedée fúndi kpiná na wenbí buríɪa bavungɔwená bi Kanáani laadóɔ-daá né. ⁷ Wenbí-daá Yaakúbu weedʒená bi Mísira né nbulé; ina ibiyaalunáa na belé bebiya na ɪweelináa na bebiya. Ubá ina igutoluú-de bíya ríɪa páyí beedʒená Mísira.

⁸ Yaakúbu kutoluú-de bíya wenbá beedʒé Mísira né, Israel bíya nbulé; bayirá nqʒ: Yaakúbu-dée kaɔaa bú ge Rubéénu. ⁹ Rubéénu ulé ibiyaalunáa nqʒ: Henóki, Páálu, Hesiróóni, na Káruɪ, ¹⁰ Simeyóóni ulé ibiyaalunáa nqʒ: Yemuwééli, Yáámíinu, Oháadi, Yakíinu, Sɔkáaru; Kanáani alú biyaalú Sawúuli. ¹¹ Levíi ulé ibiyaalunáa nqʒ: Gerɪsóóni, Kehátu na Meráári. ¹² Yúda ulé

ibiyaalnáa ndj: Ééri, Onááni, Séla, Peréési na Zeráa; amá, Ééri na Onááni belé baazí Kanááni laadóo-daá. Peréési bíya ge Hesiróóni na Hamúúli. ¹³ Lsaákaru ulé ibiyaalnáa ndj: Tóola, Púúva, Yóóbi na Simiróóni. ¹⁴ Zabolóóni ulé ibiyaalnáa ndj: Seréédi, Elóni na Yaaléélu. ¹⁵ Léya biyaalnáa waaluruná we Yaakúbu Padan-Aráam né nbulé, bána wweeléé alú Dína. Ldée aléewá beím na idée afobíya na bebíya wooyóózi balú uráa ákoosaaláa na uráa noódoozo (33).

¹⁶ Gáádu biyaalnáa ndj: Sifiyóóni, Háági, Suuni, Esibóóni, Éri, Aróódu, na Arééli. ¹⁷ Áásiru biyaalnáa ndj: Yimináyí, Yisivá, Yisiví, na Beríya; bána benewú alú Seráa. Beríya biyaalnáa ndj: Héburu na Malíkiyéél. ¹⁸ Alééré wendé Labááni wogbóo de icéle wweeléé Léya bánjáa yi sisi Zílipa né waaluruná Yaakúbu bíya afobíya wenbá na bebíya né nbulé. Baríña booyóózi ge balú uráa ákizaalú na naáru.

¹⁹ Yaakúbu dxeelú Rasílla biyaalnáa ndj: Ísifu na Ben-Yáámíínu. ²⁰ Ísifu biyaalnáa Manási na Efirayím né, Mísura ge baalúru we. Bíya benbé né, idxeelú Ásanátu Óóni téédi sarási landú Poti-Féra waava yi weení né waaluruná yi wenbá né nbulé.

²¹ Ben-Yáámíínu biyaalnáa ndj: Béla, Bekééri, Asibéélu, Géra, Namááni; Ehi, Rósi, Mupím, Hupím, na Aarídu.

²² Rasííla-dée bíya ríŋa waaluruná we Yaakúbu né na bebíya nbulé. Baríŋa baalí ge uráa ákɔzaalusú naáru féyí.

²³ Dááni ulé ibiyaalú ndó: Husím. ²⁴ Nefitalí biyaalunáa ndó: Yatuséeli, Gúni, Yetiséri, na Sulém.

²⁵ Bíla Labááni wɔɔgbɔɔ yi icéle uwelée Rasííla né ibiyaalunáa waaluruná we Yaakúbu né na bebíya nbulé. Uráa kujúni lube ge baríŋa baalí.

²⁶ Uráa wenbá baríŋa boogónú Yaakúbu bɔkóni Mísura né, wenbá baabá begée umú Yaakúbu idée azimá né begée ge uráa nídoozo na loɔ (66); bodoyooziná ibiyaalunáa-dée aláa. ²⁷ A wɔɔgbɔɔ Ísifu-dée bíya lééní waaluru we Mísura né boyóózi, baríŋa wenbá bɔɔgóni Mísura né baalí ge uráa nídoozo na saaláa (70).

²⁸ Sáati wenkí bɔɔgóni bakájúsná Mísura né, nge Yaakúbu waaluzí ibiyaalú Yúda itíri Ísifu-jó sɔsɔ bákpuuri baɔ́ŋ umú idée talí Goséni fáránídí. Sáati wenkí Yaakúbu na idée nba baadála Goséni né, bidée sáati dɔdɔ ge ²⁹ Ísifu weeyéle bɔfóki idée awéŋja túúruú ikágórú ikóni usíŋ ujaa. Sáati wenkí waadála ujaa Israel ɔzá-daá né, nge waanyáa ikpí yi iwíi biléeri.

³⁰ Nna ge ulé wɔɔdɔ yi sɔsɔ: "Mááná nya nyówe weezuú-daá dɔ né, báa leleedɔ, mánbuzí mazí."

³¹ Nge Ísifu wɔɔdɔ́ igoobíya na ɔja-dée koobíre dírɔ́na djiigónú yi né sisi: "Tɔ́, lɛɛɛdɔ́ míldála dɔ́ né, mónbodé megéveeri wúro Farawúna sisi mogoobíya na majaa-dée zamɔ́ bavungɔwe Kanááni né bɔɔgóni bɔmɔɔná ma. ³² Ménveerím yi dɔdɔ sisi mílgóni né, mígée fúndi kpɔná ketiráa ge; nge si ɔkédɛe né, mílgégbédína mívéeni, mínémísi; mínááni na wenbí birɔ́na mígɔwená bi né. ³³ A weedíri bayáa mí ge wɔɔbɔ́zɔ mí sisi mídméere ge wendé, ³⁴ ibúsi yi sisi: kúbɔní, dɔo dɛ́bijáádi háli na sinje, fúndi kpɔná ge dɛ́ngetí ńhɔnáa dájaaajaanáa waanúhlaám bi né. A míldɔ́ yi bilé, wɔ́ndóm mí ɔwalí Goséni fáráńdí. Káma, Mísɔra ńba na féeni na nemísi ketiráa bodónyóózi bɔɔɔ́.

